

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Corepondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Din cauza sf. sêrbători de Luni numărul cel mai de aproape va apăre Joi în 23 Iuliu v.

Sibiu, 17 Iuliu.

Ministrul nostru de culte, domnul Augustin Trefort, a plecat în străinătate, ca să-și facă călătoriile cunoscute cu scopul de a familiarisa principiile adoptate de alte state și la noi în țeară. Cumcă în Ungaria starea scoalelor nu stă tocmai pe gradul acela, de a nu mai avea lipsă de îndreptat, este constatat de toți factorii, cari urmăresc cu atențiune demersul scoalelor și al instrucțiunei publice, și așa, numai bucura ne putem, când ministrul nostru cercetează nu din cărți, ci din propria autopsie, cum e în alte țeri și cum stă pe acolo starea învățământului, ca apoi întors acasă, să le aplice ce le vădute și esperiate și la noi.

Înainte de plecare însă domnul ministru a esmis o ordinațiune, privitoare la didactrul anului scolar viitoriu, ce au de a-l plăti părinții pentru fii lor.

I-se părea Escelenței Sale prea puțin ca didactrul să fie numai de 18 fl., și așa l'a ridicat la 24 fl.; ear în capitala Ungariei dela 24 la 30 fl.

Nu scim va întâmpina pressa maghiară aceasta ordonanță, dar pre noi, pre români aceasta ordinațiune nu ne a atins tocmai plăcut.

Poporul român e popor sêrac, — dar dorința de a-și cresce și el fii sei și a-i îmbogăți cu un cuant de cunoscință, o are ca și bogății. În alte state se fac multe înlesniri, ca oamenii să se poată apropia de scoli, la noi însă pare, că merg lucrurile întors.

În loc de înlesniri greutăți, în loc de a-i face și sêracului posibilă acuirarea culturei, i-se pun pe-deci, cât formale, cât materiale.

Când cu desbaterea proiectului pentru scoalele medii, ministrul nostru a pus mult pond pre formé și mai mult pe supraveghiarea scoalelor din partea statului, dar s'a ferit a inarticula prin lege partea materială, și aceasta se vede a și o fi rezervat, ca să o facă pre ceasta ordonanță din destiune, după câți-va ani. Motivele, cari le aduce ministrul pentru legitimarea procederei sale se reasumă în următoarele: lățile statului sunt goale, ear gimnasiile reclamă o mulțime de îmbunătățiri cu privire la mijloacele de instrucțiune.

Ne pare bine, că ministrul singur vine a recunoasce, ce noi am accentuat des și de repeți ori, că statul unguresc este destul de sêrac, ca să poată

face lucș cu edificii de scoală, în cari să se adăpostească de multe ori tot atâtea puteri didactice câți elevi, — și că de regulă tocmai în acele locuri, unde nici pre departe nu au fost necesar ca acele scoale să se înființeze — ele s'au înființat, ca singuri ungurii să se încredințeze mai târziu, că nu sunt de lipsă și că pe câte un elev din scoalele populare a le statului vine a se cheltuți la an sume dela 3—4 sute de florini.

Dacă deci statul este sêrac, punga lui e goală, cum de tocmai dl ministru nu o a vădute și prevădute aceasta mai de timpuriu, ci a cheltuit sume nebunesci, până s'a sleit puterile, de cari poate dispune un stat, pentru ca apoi tot ministrul chemat a înlesni și a face accesibilă cultura oricărui cetățean, să o îngruzeze acum în partea materială.

E posibil și va fi cugetat ministrul nostru, că cine poate plăti la an 18 fl., — de ce să nu poată plăti și 24 fl., — dar în cugetul seu acesta tare s'a înșelat, și e dureros, că aceasta dispoziție va avea rezultate sale distrugătoare tocmai la noi la români, mai mult ca la alții.

Ce ce au cunoscințe despre starea poporului nostru, foarte lesne vor veni la convingerea, că prin dispozițiunea de față cel puțin 10% din numărul scolarilor români dela gimnasia vor rămânea acasă la cornele plugului, ca după 10 ori 20 de ani să preamrească apoi pe dl ministru pentru dispozițiunea încărcă didactului.

Î ce privesce asertul din ordonanța ministrului, că încă scoalele medii reclamă o mulțime de cheltueli întru acuirarea de aparate fizicale, de chemie, anatomie și geografie, poate să fie așa și nici că ne putea închipui o instrucțiune potrivită fără de ele, numi cât că dela anul domnului 1867 până aci sunt 20 de ani și după o fericită domnie de atâta amar de vreme se putea procura pe rënd, fără ca să rămână acum, ca să se procure din didactru, un lucru acesta, care aruncă o umbră asupra actualului sistem de guvernare, și în călătoria sa singur ministrul nostru va trebui să se convingă că față cu proverbiala sêracie a cetățenilor unguresci de toate limbile dispozițiunea sa este de tot seve și mașteră. Sub cel mai crâncen absolutism a învêțat generațiunea mai bătrână a românilor de aci și nenumerate sunt casurile, în cari studentul ponia dela casa părinților cu câțiva cruceri în busuar și cu desagii în spate până la Sibiu, Cluș, etc. ca să se înscrie la scoală fără de a plăti sume, pe cari aci nu le pot părinții suporta decât, dacă vor vinde cel puțin o vacă cu lapte s'au chiar și băi din jug, la începutul anului scolar.

Să nu ne mirăm, dacă acel sistem al egalei asupriri începe a avea aderenți până și în păturile cele mai de jos a le poporului român, când gimnasiile gemeau indeseuite de scolarii români, ear aci stau aproape părăsite de ei, din cauza multor greutăți formale și materiale. E drept, că ministrul voesce ca să urce didactrul, pentru ca tot cu o cale să absolveze pre sêraci dela plătierea lui. Numai cât noi români, mulțemită lui Dđeu, nu avem proletari până acum, ci avem plugari cu câte o căscioară și vro văcuță și apoi atestatele de sêracie nu se estradau pentru oamenii, cari mai au în protocolul funduaru ceva pe numele lor, de unde urmează, că înlesnirea se va face pentru ciobotarii și industriașii nemților, unguirilor și altor neamuri, ce trăsesc la orașe și poate ar putea plăti mai cu înlesnirea didactrul, ear greutatea și povara va căde tot pre umerii cei destul de apesați, asupra țeranilor, cari sunt talpa țerei și cari muncesc mai mult ca ori ce clasă a cetățenilor pentru stat, pentru comitat și pentru comună, și fără inimă trebuie să fie omul, care petrece numai o și pre sate și nu vine la convingerea, că astăzi țeranii sunt de tot necăjiți.

Aceasta este convingerea noastră celor ce vedem, cum merg trebile și avem inimă pentru țeranii noștrii și de aceea ne doare, că ni-s'a mai înmulțit grijile cu una, chiar de unde nu eram în drept a-le astepta.

ARON FLORIAN.

Pribegitul apostol al românismului *Aron Florian*, care ca un luceafăr strălucesc pe orizontul literaturii noastre a fost fiu de preot și s'a născut în Ardeal la 1805. Având încă de mic talent la învățatură, percurse clasele primare cu mult zel în Sibiu, făcu gimnasiul în Blaș, și isprăvi studiile academice în Pesta. Persecutat în Ardeal, cuprins de amărăciune trebui să părăsească aceasta țeară frumoasă și la 1827 trecu în Țeara românească, ca să clădească mai departe cu urmașii lui Lazar opera începută de acest mare bărbat. Acolo a stat ca învățatoriu la scoala lui Dinic Goleșcu din Golești. La anul 1831 ajunse profesor și inspector la scoala publică din Craiova, de unde după 2 ani deveni profesor la colegiul sf. Sava din Bucuresci; ear la 1847 l' aflăm ca revisor general de scoale districtuale.

Anul 1848 l'a aflat ca pe cel mai înflăcărât român și de aceea i-a pricinuit și multe

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

În protopopiatul Abrudului s'au luat înainte visitație canonică în 21 Iunie, 1787.

238. **Abrud, Baia Cornea, Ver-Patac.** Proto. Iosif Adamovici are sin. P. Petru Simuț, are singel. P. Petru Dib, are singel. Proto. are cir. până 17 Decemb. 1786 scris, și a bisericii are scris, dară protocol scris nou.

Proto. cir. n'are, și a bisericii numai pe o foaie are scris.

239. **Abrudfalva.** P. Nicolae Huț, are singel. Proto. cir. are toate poruncile afară de sêrbători scrise și a bisericii are. P. Genadie.

Proto. cir. n'are nici decăt, și a bisericii așisderea. P. Ioan Moldovan.

Proto. cir. n'are, dară a bisericii numai pe vro trei coale are scris.

240. **Cărpiniș.**

241. **Bucium cu satele lui.** P. Ioan Dobra, are singel.

Proto. cir. are scris, și a botezaților are scris.

P. Ioan Popovici cel tinăr, are sin.

Proto. cir. are și a bisericii are.

242. **N. Roșia.**

P. Eremie Horcea, are singel.

Proto. cir. n'are, și a bisericii n'are.

243. **Topánfalva cu crângurile sale.**

P. Popa Mucia Petru.

P. Ioan Popovici, are singel. Proto. cir. până 26 Aprile 1787 are circularelor.

P. Danilă Novață.

Proto. botezaților n'are cum trebuie.

P. Avram Sicoaie, are singilie.

Proto. cir. n'are scris, și proto. bisericii are rêu scris.

Avram Fordui.

George Nariță, supernumerar are sin.

Batern.

Ioan Corcheș, are singilie, paroch este aici.

244. **Bistra.**

Proto. cir. cu ceialăți au arêtat.

P. George Gligor, are singilie.

P. George Bistrai, are singilie.

Proto. cir. n'au scris.

245. **Nagi-Aranioș.** P. Grigorie Coroi, nemestnic, are singilie.

Proto. cir. are, dară nu este de tot scris, și a bisericii are.

P. Angel Dobrai, are singel.

Proto. cir. are, dară a bisericii n'are.

P. Ioan Man, au venit.

Proto. cir. n'are, și a bisericii nu este după rënduială.

P. Petru Burs, are singilie.

Fiind de curênd preoțit, n'are protocol.

P. Georgie Man, au venit.

Proto. cir. n'are, și a bisericii este numai pe două foi.

P. Ioan Precup, are singel.

Proto. cir. n'are, și a bisericii n'are.

P. Michail Popovici.

Proto. cir. n'are și a bisericii n'are. (Va urma.)

suferințe. În acest an, numit de guvernul provisoriu ca prefect al districtelor Ilfov și Dolju și punându-se în fruntea mișcării naționale din România, fu aspru persecutat și în urma prigonirilor din partea rușilor și turcilor, cari inundaseră țeara, fu nevoit să treacă în Ardeal, la Sibiu. În Ardeal fu ales cu mult entuziasm de membru al comitetului român de pacificare. Ocupând ungruri Sibiu și voind a pune mâna pe dânsul, Aron Florian, trecu ear în România, unde l'au primit rușii cu baionetele și l'au aruncat în închisoare. De aici scăpând a fost espatriat 9 ani. Pecând se afla în Sibiu, la 1853 cu prima Ianuariu scoase la lumină primul numer din „Telegraful Român.” Mai târziu însoțindu-se cu Ioan Maiorescu ajunseră redactorii la „Foaia legilor imperiale” din Viena. După resboiul crimeic, încheindu se tractatul dela Paris, Aron Florian se întoarse în țeara românească dimpreună cu ceialți espatriati. Ca membru al consiliului permanent de instrucțiune lucră foarte mult pentru înaintarea învățământului public din România. La 1871 se retrase în viața privată.

Pe lângă toată viața sa sdruncinată și pribegită, Aron Florian a dezvoltat multă activitate pe terenul instrucțiunii și prin zelul seu neobosit ne a agonisit și ne a lăsat moștenire următoarele scrieri: „Catechismul omului creștin, moral și social,” op premiat cu o medalie de 50 galbini. — „Elemente de istoria vechiului și noului testament.” — „Elemente de geografie.” — „Idee repede despre istoria Țerei românești.” — „Catechismul religiunii ortodoxe.” — „Patriarhii,” trad. din limba franceză. — „Elemente de istoria universală.” Lucră dimpreună cu Petru Poenariu și G. Hill la „Dicționarul franceso-român,” două volume mari. A colaborat la „Curierul român” a lui Eliade Rădulescu, la „România” și în anul 1836 a redactat foaia literară „Museul Național.” „Istoria principatului țerei românești” în trei volume „Patria” „Patriotul” și „Patriotismul” este model de scriere, caracterizată prin o adencă, serioasă cugetare și impodobită cu o limbă fermecătoare.

Afăm de interes a reproduce în cele următoare întreg apelul seu emis cu ocaziunea fondării „Telegrafului Român” ce e de următorii cuprins:

Prenumerăriune

la

„TELEGRAFUL ROMAN”

gazetă politică, industrială, comercială și literară.

Folosul, ce se revarsă asupra culturii popoarelor din cetatea gazetelor, este atât de mare și înfelurit, încât foile acestora periodice s'au privit cu toată dreptatea ca nesce isvoară nescurse de învățătură, luminare și binecuvântare. Sunt țeri cu popurățiune abia peste trei milioane suflete, unde gustul cetirii gazetelor este atât de lăpșit și trebuința lor atât de adenc simțită, încât peste o sută de foi periodice es la lumină spre a învăța și a folosi pe popor. Cu adevărat, foile gazetelor prin ușurătatea lor sboară cu lesnire din mână în mână, prin nouitatea lucrurilor, ce aduc, așfă curiozitatea cetitorilor, prin felurimea ideelor și cunoștințelor, ce cuprind, împodobesc mintea, îmbunătățesc inima, îndireptează spiritul, prefac năravurile, formează caracterul și perfecționează atât viața privată cât și cea publică a unui popor.

De când s'a dovedit importanța foilor periodice și s'a cunoscut neapărata lor trebuință și pentru poporul român, s'au făcut multe încercări, mai mult sau puțin norocite spre a împărtași și pe acest popor de această facere de bine nemărginită a tiparului. Înaltul Guberniu, plin de bunăvoință pentru dezvoltarea și fericirea popoarelor sale și pentru onoarea și mărirea Monarchiei, a favorat tot-deauna asemenea încercări publicistice și le-a dat înlesnirile trebuincioase spre a putea eși la lumină, ca să aducă foloasele pentru care era hotărâte. Românul cu cât a fost mai apăsător de împregiurările timpilor trecuți și cu cât a fost mai lipsit de ori-ce mijloace pentru cultura sa, cu atât mai mare bucurie a salutat toate întreprinderile de gazete ce s'au făcut pentru învățătura și folosul seu, le a îmbrățișat cu sete și zel și le a sprijinit cu toată puterea sa materială și morală, de care a putut dispune.

Nu e locul de a numera aici toate încercările de gazete, care au eșit la lumină în deosebite locuri, timp și împregiurări, cu viața mai lungă sau mai scurtă spre a pune și pe poporul român în relațiune cu lumea și cu tot ce se face sau se întâmplă în trênsa, spre a i-se înălța și lui spiritul, și spre a i-se deștepta puterile sufletesci și trupesci, ca să scie ce și cum trebuie să lucre pentru cultura și fericirea sa. Ostenelele acelor bărbați plini de căldură, cari au asudat pe câmpul acest larg al publicității române, sunt atâtea jertfe frumoase, ce s'au adus la altariul fericirii poporului român. Ne bucurăm din inimă, că românul a ajuns astăzi în stare de a cunoasce, că gazeta și pentru dânsul este o lipsă de cele mai simțite, cetirea ei o trebuință ca pânea de toate zilele, și învățătura ce ea cuprinde, o scoală bogată pentru folosul și pentru viața practică a sa.

Dorind din inimă a împlini, după putință, aceasta lipsă și trebuință, ce se simte din și în și tot mai adenc, am hotărât a intra și noi în drumul acel greu al publicității, și a da la lumină o gazetă, care să contribuie la învățătura și folosul poporului român. După pașii cuviincioși ce am

făcut pentru dobândirea voiei de a putea publica această toaie periodică, Înaltul Guberniu, pătuns de adevăratele lipse și neajunsuri ale poporului român, s'a îndurat părințesce a încununa dorința noastră cu cel mai fericit rezultat. Plini de bucurie ne grăbim a face cunoscut, că această gazetă a noastră va începe a eși la lumină cu începutul lunei lui Ianuariu a anului 1853 sub numire de „Telegraful român.”

Tendința acestei gazete va fi: a împărtași poporului român din politică, industrie, comerț și literatură, idei și cunoștințe practice, potrivite cu timpul și măsurate trebuințelor lui, a-l învăța ca să-și cunoască pozițiunea și drepturile, ce-i sunt asigurate în stat; a-l lumina asupra intereselor care taie în viața privată și publică a lui, și a-i mișca activitatea puterilor fizice și morali; a da direcțiune spiritului lui cătră tot ce contribuie la înaintarea și dezvoltarea sa, și al convinge, că numai prin îmbunătățirea stărei sale material și morali poate ajunge la cultură și fericire. Aceasta tendință, ce Telegraful român nu o va perde nici odată din vedere va sta în cea mai strênsă legătură și armonie cu principiile cele nestrămutate ale Monarchiei, cu aședemintele ei fundamentali, cu paza cea sfântă a dreptului din lăuntru și din afară, cu ținerea cea strînsă a ordinii, cu respectul religiosității și al moralității, și cu temeiul liberei dezvoltări, de care se bucură toate popoarele din stat. Între marginile acestor momente mari și însemnătoare, pe care se razimă siguranța și țăria Monarchiei și fericirea publică și privată a popoarelor, care se află sub scutul legilor ei, Telegraful român se va mișca liber în drumul, ce și-a însemnat spre a ajunge la scopul, ce și la propus de a învăța și a folosi pe poporul român.

Potrivit cu tendința sa, Telegraful român va cuprinde în coloanele sale:

I. din sfera politică: extracte din ordinățiunile și decretalele înaltului Guberniu; măsurile ce se iau păturu siguranța și fericirea publică; schimbările politice și lenuminațiunile, ce se fac, și tot ce se întâmplă vrednic de însemnat și de știut în Monarchie și patrie. Din politica străină se vor publica întâmplările de toate zilele și evenimentele cele mai importante care au urmări asupra schimbării și prefacerii statelor. Dar scopul de căpetenie al Telegrafului român va fi, de a atinge și a desbate mai cu deosebire interesele proprii și trebuințele de căpetenie ale poporului român, și a împărtași ori ce fapte și întâmplări adevărate și vrednice de știut din ținuturile, orașele și satele unde se află români.

II. din sfera industriei se vor publica invențiunile și afările nouă ale spiritului omenesc; se vor face cunoscut îmbunătățirile și înlesnirile, cu care sporesce industria din Monarchie și patrie, și peste tot se va arăta înaintarea, ce alte popoară și țeri fac în aședeminte de fabrice și manufacture. Dar lucru de căpetenie al gazetei va fi, a delecta simțul și a așfă gustul poporului român pentru arte și industria; a trage luarea aminte a lui asupra acelor ramuri de industrie și asupra acelor meserii, cu care ar putea și ar trebui a se ocupa și dânsul spre îmbunătățirea stărei ale material și morali.

III. din sfera comerțului se va arăta influința cea făcătoare de bine, ce comerțul are asupra culturii, și fericirii popoarelor; se va însemna cursul acestui canal mare, pe care curge și se prefără bogăția lumii, și se vor face cunoscute împregiurările, care favorează pe unele popoară a trage la sine mai mult din acea bogăție a lumii. Desvltând deosebitele drumuri și mijloace, care înaintează, și sporesc comerțul, se va da curagiu poporului român, a să îmbrățișeze și el acele ramuri de comerț, care îi sunt la îndemână, și să se întindă și dânsul la acele speculațiuni de negoț, din care ar putea trage foloase mari și simțite.

IV. din sfera literaturii se vor publica cărțile, care es din tipariu, cu recesiuni scurte despre valoarea lor în ternă, și despre stilul și limba, cu care sunt scrise. S' va arăta câte odată lipsa și trebuința acelor cărți, ce opiniunea publică și neapărata trebuință le cere, ca să se lucre și să se dea la lumină pentru învățătura și folosul poporului român. Se vor publica din când în când poezii fugitive, ușoare, cu luare aminte la arta, spiritul, gustul și simțământul cu care sunt lucrate. Pentru varietate se vor publica miscelile curioase și ori-ce alte scripse prosaice interesante, din câmpul cel întins al literaturii, și proporționate spațiului din coloanele gazetei.

După tendința, ce și-a propus Telegraful român și după materia ce are de scop a împărtași, este invederat, că însărcinarea, ce am luat asupra noastră, este foarte grea, și responsabilitatea cătră cetitori foarte mare. Deși îndrăsnim a promite, că ne vom întrebuița toate puterile spre a merita încrederea, ce ni se va da, deși sperăm, că publicul cetitoriu va avea indulgență cu o gazetă tineră, care are a se lupta cu multe neajunsuri mai vêtros la începutul seu: cu toate aceste mărturisim, că conștiința noastră ar rămâne îngreuiată, când gazeta aceasta n'ar putea ajunge la scopul și destinațiunea sa. Fiind însă, că o asemenea întreprindere numai cu puteri unite ale mai multor conlucrători se poate aduce și a se susține în stare de a corespunde dorinții și așteptării publice, noi din inimă chemăm ajutorul inteligenții române civile, militare și bisericăscă, și o rugăm ca să ne sprijine din toate puterile într'această carieră, ce o începem pentru învățătura și folosul poporului român. Dela zelul și căldura tuturor așteptăm cu bucurie să primim necontent din toate

părțile articuli de corespondențe potriviți cu materia și tendința gazetei, și amăsurați intereselor poporului, pentru care se publică aceasta foaie periodică.

Telegraful român va eși regulat de două ori pe săptămână Mercuria și Sâmbăta, totdeauna câte o coală, de formatul acestei provocațiuni, și cu slovele ce se vîd aci. (lit. civile Red.) — Prețul lui este pentru Sibiu pe un an întreg 7 florini m. c.; ear pe o jumătate de an 3 fl. 30 cr., pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din monarchie pe un an întreg 8 fl. c. m., ear pe o jumătate de an 4 fl. — Pentru țeri străine este prețul pe un an întreg 12 fl.; ear pe o jumătate de an 6 fl. m. c. Prenumărățiunea se face în Sibiu la espeditura Telegrafului român în tipografia diecesană; pe afară la toate postele cesaro-regesi. Fără bani plătiți înainte nu se primesc prenumărățiune, nici se poate trimite gazeta. — Adresele să fie scrise bine și să cuprindă curat numele, caracterul și locul locuinții fie-cărui domn prenumărănte. Acei DD. prenumărăți, cari nu lăcuesc unde se află posta, să însemneze pe lângă locul locuinții cea mai de aproape stațiune de postă, de unde au a-și primi gazeta în zilele sosirii ei acolo. — Atât adresele DD. prenumărăți cât și banii să se trimită la espeditura Telegrafului român cel mult până la 29 Decembre, calendarul vechiu, pentru ca să se scie câte esemplare sunt să se tipărească și să se trimită. — Cei ce vor întârziia prea mult cu prenumărățiunea, au de a-și adscrie lor singuri vina, dacă nu vor putea căpăta numerii compleți dela început. — Telegraful român primesc și inserate, înștiințări și publicațiuni de negoț, vîndări ș. c. l. plătindu-se șirul tipărit cu slove mici câte 4 creițari m. c. Toate corespondențele cu Redactura sau cu Espeditura Telegrafului român ne rugăm să fie francate pe poste.

După prețul de prenumărățiune ce s'a pus Telegrafului român am dori din toată inima ca să fim în stare de a putea da foaii acesteia o întindere și o dezvoltare care să corăspundă dorinții și așteptării publicului cetitoriu. Spre nenorocire trebuie se spunem, că tocmai acum la început nu ne aflăm în pozițiunea cea fericită de a dispune de mijloacele și înlesnirile de care se bucură aședemintele altor gazete străine. Făptuirea caldei noastre dorințe, care este și a publicului cetitoriu, atâră dela bunăvoința și interesul, cu care se va primi această foaie, și dela călduroasa sprijinire ce i-se va da prin înmulțirea numărului prenumărăților. Dacă îmbrățișarea acestei întreprinderi a noastre va fi așa de favorabilă precum ne place a spera, îndrăsnim a încredința pe public, că ne vom grăbi sau a publica Telegraful mai de multe ori pe săptămână, sau a-i da un format mai mare, ori ceace ar fi și mai raționabile, a-l însoți pe toată săptămâna de o foaie curat literară.

Dela un timp încoace s'au înmulțit glasurile acelor, cari cer, ca să se rupă odată toate pedecile, și gazeta română să se tipărească cu litere, și se ese la lumină îmbrăcată în vestimintele sale proprii, ear nu străine. Precăt dăm dreptate acelor cereri, care se aduc dintr'o parte și alta; pre cât ne bucurăm de norocitele începuturi ce s'au făcut în privința aceasta: pe atât mărturisim, că nimenea n'ar putea dori mai cu căldură decât noi a publica Telegraful român în treg cu litere. Cu toate acestea noi credem, că trebuie deocamdată să așteptăm ca să cunoasceam pe publicul nostru cetitoriu, și să ne încredințăm despre opiniunea ce maioritatea cetitorilor își va forma în privința aceasta de mare importanță. Până atunci noi vom începe a scrie și a tipări foaia noastră pentru publicul român, care scie a ceti numai cu slove și ne rezervăm datorita de a pregăti drumul cu încetul, ca când va cere trebuința să se poată publica Telegraful român întreg cu litere.

În sfârșit ne adresăm cătră cele trei milioane de suflete, care fac poporul român din Monarchie, și cătră toți filo-românii de ori-ce parte și le recomandăm această întreprindere a noastră. Dela zelul și căldura cu care inteligența română, DD. oficiali civili și militari, DD. Protopopi și Preoți DD. Profesori și Învățători de scoale, DD. Neguțători și meseriași și într'un cuvânt publicul român și filo-român cetitoriu vor îmbrăța această gazetă, va atâră soartea și viața ei și toate îmbunătățirile, ce va putea primi în viitoriu. După lipsa și trebuința ce se simte de asemenea organe ale publicității pentru un popor atât de numeros precum sunt românii și după lipsa ce are această foaie de a-i presenta interesele și a-i arăta trebuințele lui, ne hrănim cu dulcea speranță, că toți românii și filo-românii cetitori se vor întrece a ajuta și a sprijini această întreprindere a noastră atât cu conlucrarea cât și cu prenumărățiunea. Numai în chipul acesta Telegraful român va putea prospera și a se desvolta, și va fi în stare de a-și împlini misiunea, contribuind la edificiul culturii și fericirea poporului român, spre onoarea și întărirea măreții Monarchiei și spre lauda și înflorirea societății omenesci întregi.

Sibiu, 8 Decembre, 1852.

Redactor răspundătoriu: **Aron Florian.**

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

S-Sebeș, în 27 Iuliu 1887. Domnule Redactor! Prea Venerabilul consistoriu archidiececan gr. or. din Sibiu prin Cerculariul seu Nr. 2972 scol; prescrie pentru conferințele învățătoresci din anul acesta spre pertractare, — pe lângă materialul din pro-

gramele, ce comitetele reuniunilor și le vor compune, — și următoarele două teme:

Care este cauza, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc, și pentru ce unii învățători având pământ pentru grădina de școală, nu-l cultivă pentru instruirea școlărilor în grădinarit, și ce măsuri ar fi a se lua pentru a se da un avânt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu?

2. *Cari sunt cauzele, pentru care absențele școlare sunt prea cauzate și, pentru ce ar putea delătura acest inconvenient împedecătoriu în instruirea poporală.*

Acestea două întrebări sunt de o foarte mare însemnătate pentru noi românii. Cea dintâi are în vedere progresarea poporului nostru în cele materiale și astfel a-și ușura în câtva traiul vieții; iar a doua privește progresul în învățământ.

Față de desbateră și deslegarea acestor întrebări, cari sunt baze principale a cauzei noastre școlare, trebuie să fim de tot sinceri, să descoperim răul, fără de nici o genare — din ori care parte ar veni el. Trebuie cu toții fără deosebire de stare și poziție să arătăm, cari sunt pedecelile, unde zace răul? ear de alta parte să arătăm, cum ar fi de a se purcede, ca în viitoriu ambe acestea cestiuni să stea pe un nivel viitoriu?

Este foarte bine, că Ven. Cons. archidieceșan a pășit de timpuriu cu cerculariul seu, pentru ca noi învățătorii, cărora ni s'au dat spre desbatere acestea două teme să avem timp de cugetat asupra lor, să discutăm asupra lor, și în publicitate și să dăm ocașiune a lua parte la desbatere și persoane afară de statul învățătoresc, — dar competente firesce față cu acestea cestiuni.

Din considerare la însemnătatea materiei, rog pe On. Redacțiunii, a ziarelor noastre, cari afla destul de serioasă o desbatere publică a susnumitelor două întrebări, să binevoiască a da loc și în ziarul lor, să se binevoiască a apărute de subsemnatul în „Tel. rom.“, ear on. Red. a „T. R.“ este rogată, a reproduce și Dsa corespondințele apărute în alte ziare, fiindtoare de aceasta cestiune.

Pentru ași nu voi intra în tractarea specială a acelor două întrebări, ori mai bine dis puncte din cerculariul și chiar părțile lor deosebite, ci îmi este de ajuns, dacă voi fi putut atrage atențiunea tuturor celor competenți asupra acestor cestiuni.

Voiu continua în numărul viitoriu.

Z. Murășan.
înv. și catichet.

Convocare.

Despărțământul al VIII al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura în poporul român își va ține adunarea generală în comuna *Meteș la 7 August (26 Iuliu) 1887, înainte de ameași.*

Subscrisul sub-comitet prin aceasta are onoare a invita pe toți iubitorii progresului cultural a poporului român ca cât mai mulți să se înfățișeze la aceasta adunare.

Din ședința sub-comitetului.

Alba-Iulia, în 24 Iuliu, 1887.

Ioan Piposș,
director.

Rubin Pația,
actuarius.

Varietăți.

* (Himen.) Dl Ioan Cionca, profesor la școala reală evang. lut. din Bucuresci, și va serba cununia cu amabila D-șoară Aurelia Mihu, Luni în 1 August a. c. st. n. în biserica din cetate de aici. Felicitările noastre cordiale!

* Dl Dr. Emil Pușcariu, — fiul Ilustrității Sale dlui septemvir, Ioan cav. de Pușcariu, — după cum cetim în foile din România, — a primit dela guvernul în România. Temeinicile pregătiri teoretice ale tinerului doctor, ne îndreptătesc a spera la cele mai frumoase rezultate în practică.

* Mama Regelui României — după cum cetim în foile din Bucuresci — va veni în August la Sinaia, unde va petrece timp mai îndelungat.

* (Negrolog.) Mama soției Elena A. Florian, fii și fică, Iuliu, Pompiliu, Gheorge și Elisa Florian, cumnați și nepoți, au durerea a anunța încetarea din viață a iubitului lor soț, părinte, cumnat și unchiu: **Aron Florian**, vechiu profesor și efor al școalelor, decedat în ziua de 12 Iuliu la 10 oare seara. Serviciul funebru se va oficia la biserica sf. Gheorge Nou, Marți, 14 curent. la 12 oare p. m., de unde cortegiul va porni la cimiterul Șerban-Vodă.

* (Cas de moarte.) Sâmbăta trecută s'au petrecut la mormânt rămășițele judeului comunal din Sebeșul-inferior **Ioan Const. Roman**. Sfârșitul lui tragic provine din esplosiunea unei buți de spirit. Decedatul adecă era așezat, și voinde să sigileze o bute de spirt, spirtul s'andaș și d'odată

cu esplosiunea s'a închis și ușa camerei, unde era butea. Judele, precum și un om bătrân și un băit au fost cuprinși de flacări și diforați. După decedatul jude, în vârstă de 41 de ani, a rămas o veduvă jalnică și 5 copii.

* (Petrecere.) Societatea „Concordia“ în Blăș va ține „Petrecerea de vară“ Dominecă în 31 Iuliu st. n. a. c. în grădina lui D. Comșa în „Veza.“ Începutul la 2 oare post-meridiane. Prețul de intrare persoana 60 cr.; pentru o familie 1 fl.

NB. În casă de timp nefavorabil, petrecerea se va amâna pe Dumineca procșima următoare.

* (Căsătoriiile în armată.) Regulamentul cel nou dispune ca căsătoriiile în armată, în corpul statului major general, în ramura administrațiunii îmbrăcăminte și în despărțământele de trupe dela hergelii e permis a fi căsătorii numai în număr de jumătate, la celelalte specii de arme numai a patra parte dintre oficerii, ear dintre auditorii și medici militari dela a 7-a classă de rang inclusive în jos, apoi dintre comptabilii trupelor numai două treimi, tot așa și dintre funcționarii militari dela a 7-a classă de rang în jos. Se înțelege aci totdeauna efectivul de pace. Venitul secundar anual al candidatului de înșurătoare trebuie să fie: pentru căpitanii din statul major 1200 fl., pentru maiori, loc.-colonelii și colonelii din statul major 1000 fl.; pentru oficerii subalterni de ori ce categorii 1000 fl. pentru oficerii de stat major 800 fl.; pentru sublocotenenți, locotenenți, căpitani, comptabili 600 fl.; pentru funcționarii militari, dacă n'au leafă anuală de 1200 fl.; o sumă care îi întregesc această leafă. La oficerii — afară de funcționarii militari — sub 30 ani de etate se cere un spor de 50 procent la venitul de etatar. Oficerii în vârstă de peste 60 de ani se pot căsători, renunțând mireasa la pensiunea de veduvă.

* (Un obicei de imitat.) În Norvegia e obicei, că fetele nu se pot mărita, până ce nu știu gâti perfect bucatele, apoi a coace pâne, a toarce și a țese. De aci urmează între candidatele de măritat o adevărată emulațiune în perfecționarea lor în direcțiunile amintite, pentru că toate știu, că aceea se va născă mai curând, care va fi cu mai multe laude. Esamenul anual în artele aceste folositoare e public. Cea dintâi la esamen se mărită mai întâi. N'ar fi bine a se introduce și la noi acest obicei?

* (Foc.) În comuna Streza Cârțișoara la 22 Iuliu au ars 36 case și mai multe superedificate. Focul s'a escat din negrija unei fete, care voinde a face de prând, a aprins focul cu prea multe paie, ce luând flacăra mare a ajuns la strășina casei, ce era acoperită cu paie.

* (Scuțiți de serviciul militar la gloate.) Maiestatea Sa a conces, ca cei ce sunt obligați la serviciul militar de gloate, dar aparțin sectelor religioase a Minorităților, Karaiților din Galiția, a Lipovenilor din Bucovina, toți acei membri ai acestor secte, cari încă înainte de anul 1867 au trecut la aceste secte, în cas când ar fi chemați să facă serviciul de gloate, să nu fie întrebuințați cu arma, ci numai la alte servii pentru scopuri militare.

* (Vămile României.) Veniturile vămilor în trimestrul Aprilie 1887—88 după „Curierul financiar“ au fost de 5,995,151 fr. prezentându-se un sporiu de 1,176,713 asupra prevederilor bugetare.

* (Maimuțele lucrătoare.) Diarele din America spun, că un cultivator de in din Brasilia a găsit mijlocul d'a micșora foarte mult cheltuelile cu munca brațelor, înlocuind pe negrii sei prin maimuțe.

Acest speculant a început prin a învăța o mică armată de cuadrumanii la lucrările ordinare ale câmpului și a isbutit atât de bine, încât astăzi poate să incredințeze noilor săi aucsiliari recolta și preparațiunea inului.

Maimuțele acestea lucrează cu o dibăcie de necredut, sub simpla supraveghiere a unui conducător de lucrări. Ceva mai mult, ele lucrează cu mai multă iuteală decât negrii. Fi-va în germene vre-o nouă revoluțiune economică, asemenea, cu aceea care a produs invențiunea mașinelor de cusut?

* Alfred Krupp, fabricant de tunuri, care a murit acum câte-va zile, moșteni-se în 1848 o modestă uzină dela tatăl seu. Fiind inteligent și având mare curagiu, dădu în scurt timp o întindere considerabilă stabilimentului seu. El a fost cel dintâi, care a putut obține topite bucăți mari de oțel. Trimise în 1851 la esposiția din Londra o bucată de oțel în greutate de 55 chintale germane, apoi la esposițiile din Munch (1854), Paris (1855), și Londra (1862) bucăți și mai mari. Uzina Krupp nu fabrică numai tunuri, ea mai fabrică roate de vagoane, osii, ancore, plăci de oțel pentru vasele cuirasate și altele. În anul 1846 Krupp încercă să fabrică tunuri de oțel. La început tunurile fabricate erau de calibrul mic, încetul cu încetul ajunse să fabrică tunuri de toate dimensiunile. Înaint de 1870

se evalua la mai multe mii numărul de tunuri eșit din uzina Krupp. La esposiția universală din 1869 Krupp espuse un tun a cărui greutate era de 15 mii kilograme. Fabricarea lui a costat 500,000 lei, o singură încărcătură costa 4000 franci. Acel tun, destinat pentru portul Kiel, a avut un mare succes la esposiția din Paris. În timpul asediului Parisului partea stângă a orașului a fost bombardată cu tunuri eșite din aceasta uzină. Eată câte-va țifre asupra dimensiunilor aceste tunuri. Krupp fabrică tunurile cuprind o suprafață de 1200 arpente afară de 5000 lucrători de mine și pentru fabricarea ferului; fabrica mai întrebuințează 10,000 lucrători; 3,277 amploiați lucrează în birouri; în fabrica de oțel sunt până la 1,684 furnale, 208 mașini cu vapor, 77 ciocane fixe care cu mașini cu vapor, 1,000—2,000 chintale mi care cu masin. Pentru transport, uzina posedă 37 kilometri de cale ferată, 60 kilometri linie telegrafică și 14 stațiuni telegrafice. Minele sunt compuse din 114 puțuri, cari sunt în esplotațiune, și cari dau până la 300,000 tone de mineral. La Dulmen, uzina are un câmp de tir de 7 kilometri lungime, unde se fac încercările de tragere la țintă cu tunurile eșite din fabrică. În 1879 pe acest câmp s'a făcut esperience, fiind față reprezentanții diferitelor armate europene, cu tunuri de 40 centimetri calibrul, cu un tun cuirasat, cu obuziere și mortiere.

* (Diarele din lume.) Dintr'o statistică de curând publicată, rezultă că în lumea toată apar 35,000 de diare. În Europa, din aceste, apar 20,000; 5,000, dintre care 800 zilnice, în Germania; 4,500, dintre cari 200 cotidiene, în Anglia; 4,092, dintre cari 360 cotidiene, în Franța. Apoi vin, după număr, Italia, Austria, Spania, Rusia, România, Elveția, Belgia, Olanda, Grecia, etc. 3000 de diare apar în Asia, 206 în Africa, 700 în Australia și 8 în Sandwich. Restitul apare în Nord și în Sudul Americii. Publicațiile periodice din Londra și din Londul Anual 1 miliard 17 milioane de foi; cele din Paris 1 miliard 100 milioane de esemplare; cele din New-York, 516 milioane.

* O parte a Italiei superioare a fost pustiită de un orcan înfricoșat. Peatra a nimicit sēmănturile din ținutul Cremona, multe localități sunt de tot pustiite.

* (Programă.) A XXIII programă a gimnasiului școale române de religioasă gr. or. și a celorlalte școale secundare și primare împreunate cu acesta din Brașov pe anul școlar 1886/7, publicată de directorul Ștefan Iosif este de următorul cuprins:

1 Însēmătatea contabilității de profesorul Arseniu Vlaicu.

Din scirile școlastice estragem următoarele date:

1. Personalul didactic a constat:

a) la gimnasiu din 12 profesori,
b) la școala comercială și reală din 11 profesori;

În decursul anului s'a pensionat din cauza de morb prof. Ioan Stinghe.

Numărul elevilor a fost preste tot 371; dintre acestia au studiat în gimnasiu 265; în școala reală 72; iar în școala comercială 34.

După confesiuie a fost:

În gimnasiu: 243 gr. or., 19 gr. cat., 1 ev. lut. și 2 de legea mosaică; în școala reală: 63 gr. or. 5 gr. cath. și 5 de legea mosaică; în școala comercială: 31 gr. or. 1 ev. lut. și 2 de legea mosaică.

Au fost promovați: în gimnasiu 170; în școala reală 54 și în școala comercială 31.

Instrucțiunea în școala poporală superioară normală de 4 clase pentru copii și 4 clase pentru copile o a provădut 10 învățători.

Elevi au fost:

a) în școala primară copii; 278

în școala primară fetețe 198

b) în școala de repetițiune copii: 39

în școala de repetițiune fetețe 46

Față de anul școlar 1885/6 preste tot se constată în numărul școlărilor înmatriculați un minus de 3 școlari.

* Spre îngrijirea dinților sănătoși și atacați se recomandă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite și probate încă de mult ale medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp în *Viena I; Bognergasse Nr. 2*; a cărui apă de gură anatherat pastă, de dinți și pravuri de dinți s'au curat totdeauna de cea și mai înșurată trecere și de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi și cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curățirea și conservarea dinților gingeilor, ceriului gurei; la o întrebuințare regulată zilnică se prețuse de cel mai strălucit și admirat profhic. Se atrage însă atențiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp s'au fabricat cu marca de deposit, de oarece falsificatele de celemai multe ori conțin amestecături ruinătoare sănătății.

Nr. 504.

[1625] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala populară română gr. or. din:

a) Ripa-inferioară cu salariu anual în banii incasaver din repartitiune de . . . fl. 160, de fiecare copil obligat a frecuenta școala câte 4 cupe cu curuz sfârmit, circa 25 ferdele à 16 cupe fl. 25, cuartir în edificiul școlii . . . fl. 10, lemnele trebuincioase de foc . . . fl. 5, suma fl. 200.

b) Ibănești-pădure, numit la podul Runcului, cu salariu anual, incasaver parte din repartitiune, parte din fondul școlii, ce se înființează acum, de fl. 150, cuartir în edificiul școlii . . . fl. 20, lemnele trebuincioase pentru foc fl. 10, suma fl. 180,

se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Reflectanții vor avea a-și așterne suplicile concursuali, instruite cu documentele prescrise de lege, subscribului până la termenul indicat, cu ob-

servarea: dacă suplicantele a mai competat și la alt post și unde a competat.

Oficiul protopresbiter al tractului Reghinului.

Idicel, 2 Iuliu, 1887.

În conțelegere cu resp. comitete parochiali.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

Ad. Nr. 644

[1628] 2-3

EDICT.

Maria Greavu gr. or. din Topârcea, care a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat, Ioan Cărată, tot din Topârcea fără a se ști locul ubicațiunei ei, — conform rezoluțiunei consistoriale din 6 Septembrie 1885 Nr. 3226 B. — se citează a se presenta la subscribul oficiu în termen de 6 luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorțial, atentat asupra i de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Seliște, 13 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiter al gr. or. al Seliștei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 143.

[1627] 2-3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învățătoriu dela școala noastră confesională greco-orientală din Iclandul mare, protopresbiteratul Mureș-Oșorhei, cotel Turda-Arieș, se escrie concurs pentru ocuparea acestui post, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 200 fl. două sute fiorini, plătiți în două rate, și anume rata primă de o sută fiorini în luna lui December, ear rata a doua în luna lui Martie.

2. Casă de locuit în edificiul școlii cu grădină de legumi.

3. Dacă învățătorul va primi a fi și cantor, prelângă salariul învățătoresc de 200 fl. va primi și a treia

parte din venitele stolari, și din porțiunea canonică 6 jugere 765□ loc arătoriu, 1 jug. 396□ fânea, loc de pășune 200□. Casă cantorală, și grădină, contribuțiunea pentru toate o plătesce comuna bisericească. Dela concurinte se pretinde să fie pedagog absolut și să fie vârsat în tipicul bisericesc și în cântări.

Concurenții sunt avisați a-și ascerne concursurile lor până la termen, subscrisului oficiu protopresbiter, și în privința cantoriei a se presenta în fața locului spre a-și arăta hărnicia în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiter al tractului Mureș-Oșorheiului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Mureș Oșorhei, 26 Iuniu, 1887.

Parteniu Trombitaș de Bethlen,
protopresbiter.

Însciințare.

Reuniunea femeilor române din Brașov a înființat, după cum se scie, un internat, cu scop de a instrui fetițele aședate aci în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune econoame, și anume se învață aci:

a) a pregăti tot felul de mâncări;
b) a spăla și a călca tot felul de albituri;
c) a coase la mașină albituri și vestminte;
d) a toarce, a țese pânză, postav, covoare și alte lucruri pentru trebuințele casei (industria de casă).
e) a cultiva legumi;
f) reguli igienice.

În acest internat se primesc:

A. Interne.

1. Fără plată fetițe orfane, sârce, care vor fi absolvat 3-4 clase primare, și vor fi împlinit 14 ani. Aceste fetițe vor provede toate serviciile interne.
2. Cu plată se primesc: parte fetițe de acelea, cari au absolvat clasele primare și vor să se califice numai în lucrurile, care se instrucează în internat; parte de acelea, cari pe lângă această calificare vor să continue învățământul la vre-una din școlile din loc.

Pentru instrucțiunea în lucrurile de sub a, b, c, d, e, f. precum și pentru întreaga alimentare (nutrire) se plătesce anticipativ 10 fl. pe lună pentru fiecare fetiță.

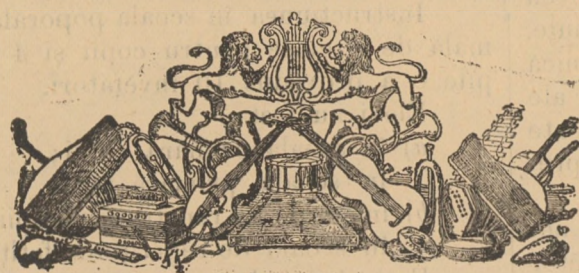
B. Esterne.

Fetițe de acele din Brașov, care vin în internat numai preste di, plătesc pentru instrucțiunea de sub punctele a) până la f) precum și pentru mâncarea de prând și de seara (ojină) 6 fl. pe lună.

Părinții, care voesc să-și așede fiicele lor în acest internat, au să se adreseze la subscrisa presidentă până la **15 August st. v.** [1624] 3-3

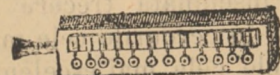
Agnes Dușoiu m. p.,
presidentă.

Dr. Nicolau Pop m. p.,
actuar.

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de instrumente cordale, pentru batere și suflare, numai de calitate escelentă.

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinăr ori bătrân, îndată poate cânta. **Prețul 2 fl.**

Mare magazin de **Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion** cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine și eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloge mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimite gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni. [1582] 15-20

Ori ce dureri de dinți dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume și **nefalsificate**

apă anatherină Dr. POPP,

de gură a

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferi ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și îndispensabilă la întrebuintarea apelor minerale. — **O stielă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 și una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumării de întrebuintare.

În legătură cu **apa de gură și a pravului de dinți sau pastei de dinți a drului Popp**, se conservă totdeauna

dinții sănătoși și frumoși,

ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănătos.

Plumbul de dinți al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbi singur dinții găuși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunțelor de pe pele și se potrivese

foarte escelent pentru scalde.

Prețul

Pastă de dinți aromatică în dărăburi 35 cr.
Pastă de dinți anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinți vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinți à fl. 1.—
Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atențiunea d'a preveni contra procurării de apă de gură anatherină falsificată, din cauză că aceea în cele mai multe casuri conform analizei conține amestecături pagubitoare sănătății.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în Viena, I, Bognergasse Nr. 2, precum și în toate farmaciile, drogueriile și parfumiuriile din Transilvania și România. [1595] 6-16

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalatiune de gas (cu ajutoriul injețiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescripțiile medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuintări a ecshalatiunei de gas cu ajutoriul injețiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scūparea, (hegma) și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septemână cu 1/2-1 klgram. Pațientul se vindecă și și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o 1/2 de oră dela întrebuintarea ecshalatiunei de gas, i-se dă un îndem pentru respirațiune. La întrebuintarea mai departe a curei nu se mai repeșec atacurile.” Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumătate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculoasei s'au mēntuit toți de tot prin mijlocirea injețiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaturi din lume, astfel și în **spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalatiunei de gas cea mai mare întrebuintare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalatiunei de gas (injețiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instruciunea întrebuintării pentru medici; și pentru întrebuintarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80, se poate primi pentru **8 fl. și 30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică.

[1588] 21-50